

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2020 № 5 (155)

Головний редактор

С. М. Шуміло

Шеф-редактор

С. О. Павленко

**Заступники
головного редактора**

В. О. Дятлов, О. Б. Коваленко

**Відповідальний
секретар**

В. В. Шуміло

**Випускові
редактори**

С. А. Токарев, Е. Л. Міден

Редакційна рада

І. М. Аліференко, Г. В. Боряк, О. Я. Гаранін, І. Б. Гирич, С. Л. Лаєвський,
В. М. Лозовий, О. П. Моця, Ю. А. Мицик, Г. В. Папакін, М. О. Носко, Н. Б. Реброва,
Т. Розен, О. Г. Самойленко, В. А. Смолій, Ю. О. Соболев, С. В. Шумило, О. П. Реєнт

Редакційна колегія

А. М. Боровик, С. Ф. Веремєєв, О. М. Веремейчик, Г. В. Вертієнко, О. І. Галенко,
В. О. Дятлов, Я. В. Капранов, О. Б. Коваленко, І. В. Кондратьєв, Т. П. Льоннгрєн,
С. М. Ляшко, О. О. Маврін, Р. В. Маньковська, Є. Остапчук, А. М. Острянко,
В. М. Пекарчук, С. М. Плохий, В. М. Половець, О. А. Прігарін, О. Я. Рахно,
Г. Хаусман, В. Г. Ченцова, О. Є. Черненко, Д. Чишмеджєєв, Н. В. Шліхта,
К. М. Ячменіхін

З 02.07.2020 р. журнал включено до **категорії Б**

Переліку наукових фахових видань України,
публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт
зі спеціальностей **032 “Історія та археологія”** і **035 “Філологія”**

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки Чернігівської облдержадміністрації
6 разів на рік

Міністерство юстиції України. Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422

ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Україна

Телефон для довідок: +38-(046)-295-7418

E-mail: pavlenkoso1955@gmail.com

Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua

Новий сайт журналу: journals.urau/index.php/2518-7422

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M.S. HRUSHEVSKYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T.H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2020 № 5 (155)

Editor-in-Chief
S. Shumilo

Managing Editor
S. Pavlenko

Deputies of the Editor-in-Chief
V. Diatlov, O. Kovalenko

Executive Secretary
V. Shumilo

Technical Editors
S. Tokariev, E. Miden

Editorial Council

I. Aliferenko, H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, S. Laievskyy, V. Lozovy, O. Motsia,
Yu. Mytsyk, H. Papakin, M. Nosko, N. Rebrova, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
Yu. Sobol, S. Shumylo, O. Reient

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeev, O. Veremeichyk, H. Vertiienko, O. Halenko, V.
Diatlov, Ya. Kapranov, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, T. Lönngren, S. Liashko,
O. Mavrin, R. Mankovska, J. Ostapczuk, A. Ostrianko, V. Pekarchuk, S. Ploky,
V. Polovets, O. Prigarin, O. Rakhno, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko,
D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta, K. Yachmenikhin

Since 02.07.2020 this Journal is included in the **category B**
of the List of scientific professional publications of Ukraine,
whose publications are included in the results of dissertations
in specialties **032 “History and Archeology”** and **035 “Philology”**

Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The Journal is published with the financial support of the Chernihiv Oblast State Administration
6 times a year

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media Series
KV № 23837–13677R from 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 53 Hetmana Polubotka Street, Chenihiv, 14013, Ukraine
Phone for reference: +38-(046)-295-7418
E-mail: pavlenkoso1955@gmail.com
Old journal site: siver-litopis.cn.ua
New journal site: journals.urau.ua/index.php/2518-7422

ЗМІСТ

У глиб віків

- Васюта О.** Прізвисько Чернігово-Сіверського князя Олега Святославича: чому «Гориславич»? 4
- Рижова О.** Форми вияву архетипу Великої Матері в образі богині Марени у давній культурі різних слов'янських народів (українців, білорусів, росіян, поляків) 25
- Різун Н.** Тінг і віче в описах скандинавських саг і руських літописів 36

Церковна старовина

- Рендюк Т.** Євангеліє Івана Мазепи арабською мовою 1708 року – видатна пам'ятка релігії, історії та культури 47

Мовою документів

- Пилипенко О.** Документи з особового фонду Андрія Жука (Частина 3) 65

Розвідки

- Коропатник М.** Політика «коренізації» 1920–1930-х років в Україні та окремих регіонах Росії: тріумф і трагедія українського відродження 75
- Кіріченко О.** Газета «Вісті Остерщини» як джерело історії Чернігівщини періоду нацистської окупації (1941–1943 рр.) 93

Літературознавчі студії

- Джиджора Є.** Герменевтична реконструкція портрета героя в євангельських притчах 99
- Шуміло С.** Григорій Цамблак як антогоніст митрополита Фотія Київського та спадкоємець киеворуських літературних традицій 106
- Федоренко Л.** Постбрехтівський театр: «Горації та Куріяції» Бертольта Брехта і «Горацій» Гайнера Мюллера як Lehrstück-драматургія 118

Дослідницькі нотатки

- Павленко С.** Коломацька рада 25 липня 1687 р. та місце її проведення 128

З літературної спадщини

- Невідоме оповідання Євгена Онацького
(Підготував до друку та прокоментував о. **Ю. Мицик**) 141

Рецензії. Огляди. Анотації

- Гордієнко Д. Гирич Ігор.** В'ячеслав Липинський: хлібороб і жовнір (Співвідношення демократичного і консервативного в його історіософії). Київ: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2019. 312 с. 145
- Шуміло В. Черненко О. Є.** Пам'ятки монументальної архітектури північного Лівобережжя України XI–XIII ст. Чернігів: Scriptorium, 2019. 226 с., іл. 150